

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ▪ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ▪ ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΙΕΤΟΥΣ
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ

ΟΝΟΜΑ:
ΗΜ/ΝΙΑ: / 11 / 2023 ΤΜΗΜΑ:

Βαθμός %
☺

Α' Ομάδα

A.1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

A.2.

α) Προσπάθειες για να ιδρύσουν δικό τους συνοικισμό στα χρόνια του Όθωνα κατέβαλαν και οι Μακεδόνες πρόσφυγες. Από την Ελευσίνα, όπου βρίσκονταν, ζήτησαν και πέτυχαν να ιδρύσουν συνοικισμό στη Στερεά Ελλάδα, στην περιοχή της Αταλάντης. Ο συνοικισμός τους πήρε το όνομα «Νέα Πέλλα» και εκεί εγκαταστάθηκαν αρχικά 70 οικογένειες.

β) Για την ενίσχυση του κρητικού αγώνα και ιδιαίτερα για την περίθαλψη των αμάχων προσφύγων, ιδρύθηκαν το 1866 στο εξωτερικό διάφορες επιτροπές, όπως αυτή του Λονδίνου, η οποία, σε συνεργασία με την «Αγγλοελληνική Επιτροπή» στην Αθήνα, ανέλαβε την περίθαλψη 4.500 προσφύγων.

γ) Σημαντική πολιτική τομή της περιόδου **1923-1928** είναι η ψήφιση νέου συντάγματος, διαδικασία που ξεκίνησε το 1924 και ολοκληρώθηκε μόλις το 1927, με το οποίο εγκαθιδρύθηκε το πολίτευμα της αβασιλευτής δημοκρατίας. Στη θέση του βασιλιά τοποθετήθηκε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, που τον εξέλεγε η Βουλή και η Γερουσία, η οποία αποτελούσε νέο, δεύτερο νομοθετικό σώμα.

B.1. Οι ηγεσίες των κομμάτων παρουσίαζαν τώρα μεγάλη διάθεση για καταστρατήγηση του συντάγματος και ενίσχυση των μηχανισμών καταστολής, για τους εξής λόγους:

1. Επιδίωκαν να εξουδετερώσουν τον πολιτικό αντίπαλο, με κάθε μέσο.
2. Υποχρεώνονταν να έρθουν σε συνεννόηση με «ομάδες» αξιωματικών της επιλογής τους και να αποδεχτούν τα αιτήματά τους.
3. Πίστευαν ότι τα σύνθετα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα θα τα έλυne καλύτερα μία ισχυρή εκτελεστική εξουσία και
4. Αναζητούσαν μεθόδους αστυνόμευσης για να αποσοβήσουν κοινωνικές συγκρούσεις.

B.2.

α) Το 1854 ο Κριμαϊκός πόλεμος γέννησε ελπίδες στους Έλληνες ότι έφθανε η ώρα της απελευθέρωσης της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας. Επαναστατικά σώματα από την Ελλάδα διείσδυσαν στις επαρχίες αυτές και κάλεσαν τους κατοίκους να ξεσηκωθούν.

Ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος (1877-1878) αναθέρμανε το όνειρο της ανάκτησης της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας. Η Ελλάδα επιχείρησε να ενισχύσει την υπεράσπιση των ελληνικών δικαιών με την υπόθαλψη επαναστατικών κινημάτων στις επαρχίες αυτές. Τον Ιανουάριο του 1878

ιδρύθηκε στην Αθήνα η Μακεδονική Επιτροπή, με σκοπό την οργάνωση επανάστασης στη Μακεδονία. Πάλι οι Μακεδόνες πρόσφυγες της Νέας Πέλλας, και άλλοι της Εύβοιας, ανταποκρίθηκαν στις προσπάθειες της Επιτροπής να συγκεντρώσει στρατιωτική δύναμη. Η επανάσταση ξέσπασε στον Όλυμπο, στα Πιέρια και στη Χαλκιδική.

β) Τα κινήματα κατά την περίοδο του Κριμαϊκού Πολέμου όμως απέτυχαν. Τους αντάρτες που επέστρεψαν στην Ελλάδα ακολούθησαν και άμαχοι. Όταν ηρέμησε η κατάσταση, οι πρόσφυγες επέστρεψαν στις εστίες τους.

Η επανάσταση στον Όλυμπο, τα Πιέρια και τη Χαλκιδική έληξε με ανακωχή μεταξύ των Ελλήνων επαναστατών και των Τούρκων. Πολλοί επαναστάτες πέρασαν για ασφάλεια στην ελεύθερη Ελλάδα. Λίγο αργότερα, μερικοί απ' αυτούς επέστρεψαν στις περιοχές τους.

Β' ΟΜΑΔΑ

Γ.1.

Μετά την καταστροφή της Χίου και τη μαζική μεταφορά των κατοίκων της στα Ψαρά, ανέκυψε πρόβλημα από το πλήθος των προσφύγων που κατέκλυσε το νησί.

α) Οι Ψαριανοί έδειξαν και πάλι φροντίδα, παραχωρώντας στους Χίους πρόχειρα καταλύματα. Το αδιαχώρητο που δημιουργήθηκε αντιμετωπίστηκε, όπως και παλαιότερα, με τη μεταφορά μεγάλου αριθμού Χίων στις Κυκλάδες και την Πελοπόννησο. Γενικά, η διάθεση των Κυκλαδιτών απέναντί τους ήταν φιλική και οι Χίοι προσαρμόστηκαν εύκολα. Όσοι **Μεγάλος αριθμός προσφύγων** μεταφέρθηκε στην Πελοπόννησο, βρέθηκαν **και ειδικότερα** στην πυρπολημένη Κόρινθο πεινασμένος και χωρίς καμία περίθαλψη. **Ειδικότερα, σύμφωνα με τις πληροφορίες που αντλούνται από την πρώτη δευτερογενή πηγή, οι γυναίκες προσφυγοπούλες, που άλλοτε ήταν όμορφες, φροντισμένες και απολάμβαναν μία πολυτελή ζωή, κατέφυγαν στην δημόσια ελεημοσύνη για να επιβιώσουν. Μάλιστα, ορισμένες γεννούσαν αβοήθητες στο ύπαιθρο μέσα στην υγρασία και το κρύο της νύχτας, δημιουργώντας, σύμφωνα με το σχόλιο του συντάκτη, μία σπαραχτική εικόνα.** Μερικοί αποβιβάστηκαν στον Πειραιά και από εκεί πήγαν στην Αθήνα.

β) Η κυβέρνηση, **διά του υπουργού των εσωτερικών με την υπ' αριθμόν 1008/20-4-1822 διαταγή**, έδειξε **αμέσως φροντίδα** για όλους αυτούς: προσπάθησε **να προχωρήσει, σύμφωνα με την δεύτερη δευτερογενή πηγή** στην καταγραφή των διασωθέντων προσφύγων σε όλη την ελληνική επικράτεια, **να διαχωρίσει τα ορφανά, τις χήρες και τους άνδρες, καταχωρώντας το όνομα και την ιδιότητα του καθενός.** Έπειτα, η προαναφερθείσα καταγραφή θα υποβαλόταν **το ταχύτερο στην κυβέρνηση.** Επίσης, παραχώρησε χώρους στέγασης, **οικίες** και καταλύματα και ανέλαβε τη δαπάνη της συντήρησης των απόρων, των χηρών και των ορφανών. Στη συνέχεια, **με το υπ' αριθμόν 1072/25-4-1822 έγγραφο ο πρόεδρος του εκτελεστικού κάλεσε τον υπουργό εσωτερικών να φροντίσει** να διαμοιραστούν οι πρόσφυγες σε γύρω χωριά και κωμοπόλεις και ζήτησε από τους προκρίτους-προεστούς να τους φροντίζουν, **αφού στην Κόρινθο δεν υπήρχαν πλέον διαθέσιμες οικίες.** Τα μέτρα περίθαλψης όμως ατόνησαν μέσα σ' ένα μήνα, γιατί έπρεπε η κυβέρνηση να εξοικονομήσει πόρους για την προετοιμασία της άμυνας, ενόψει της επικείμενης εκστρατείας του Δράμαλη.

γ) Η νοσταλγία για την ιδιαίτερη πατρίδα τους και οι κακουχίες στην προσφυγιά τόνωσαν την επιθυμία των Χίων να επιστρέψουν στο νησί τους, έστω κι αν αυτό βρισκόταν υπό τουρκική κατοχή. Από τον Οκτώβριο του 1822, αρκετοί άρχισαν να επιστρέφουν. Όσοι παρέμειναν, αντίθετα με άλλους πρόσφυγες, εργάστηκαν σε όλη τη διάρκεια της Επανάστασης, όχι για αποκατάσταση στους τόπους

που είχαν προσφύγει, αλλά για ανακατάληψη του νησιού τους. Η αποτυχημένη επιχείρηση του τακτικού στρατού υπό τον **Φαβιέρο (1827-1828)**, που προετοιμάστηκε από Χίους πρόσφυγες της Σύρου και είχε εγκριθεί αλόγιστα από την Αντικυβερνητική Επιτροπή για το σκοπό αυτό, έθεσε άδοξο τέλος σε αυτές τις προσπάθειες. Η όλη επιχείρηση, σύμφωνα με την ερμηνεία του συντάκτη της τρίτης δευτερογενούς πηγής, ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία καθώς εξέλιπαν τα οικονομικά μέσα για τη διαρκή ενίσχυση και παρουσία των ελληνικών ναυτικών δυνάμεων. Έτσι δεν κατέστη εφικτό να εξουδετερωθούν οι αρνητικές συνέπειες από τη γεωγραφική θέση του νησιού και να αναχαιτιστεί η δυνατότητα του εχθρού να στέλνει ενισχύσεις από τη Σμύρνη. Η προαναφερθείσα αποτυχία γέννησε νέο κύμα Χίων προσφύγων προς τη Σάμο και τις Κυκλάδες.

Δ.1.

Η διαρκής υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου ευρέων τμημάτων του πληθυσμού επηρέασε την εξέλιξη των κομμάτων κατά την περίοδο **μετά την Μικρασιατική Καταστροφή**. Όταν σταμάτησε να βρίσκεται η εξωτερική πολιτική στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, ήλθαν εντονότερα στο προσκήνιο οι συγκρούσεις συμφερόντων οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα. Σε πολλούς ανθρώπους (ανεξαρτήτως πολιτικής τοποθέτησης) επήλθε κόπωση από τη μόνιμη πολιτική αστάθεια και από τη διαρκή όξυνση που καλλιεργούσαν τα κομματικά επιτελεία και τα πραξικοπήματα αξιωματικών². Σ' αυτήν προστέθηκε η δυσαρέσκεια για τις διαμάχες συμφερόντων πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής υφής, καθώς και για την πληθώρα των διαφορετικών πολιτικών ιδεολογιών. Έτσι, ο Μεταξάς δεν χρειάστηκε να ασκήσει βία για να επιβάλει, το 1936, τη δικτατορία του.

Το δημοψήφισμα της 3ης Νοεμβρίου 1935 έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προίον πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας. Μετά την άφιξη του βασιλιά, το καθεστώς Κονδύλη, που από τις 10 Οκτωβρίου 1935 με στρατιωτικό κίνημα στόχευε στην παλινόρθωση της μοναρχίας, αποσύρθηκε από την εξουσία.

Ο Γεώργιος Β' έχοντας μάλιστα την υποστήριξη των βασιλικών αξιωματικών, μετά την αποκατάστασή του στο θρόνο, ακολούθησε προσωπική πολιτική. Διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις 26 Ιανουαρίου 1936. Στη νέα Βουλή, οι Αντιβενιζελικοί είχαν μία έδρα περισσότερη από τους αντιπάλους τους και κανείς δεν μπορούσε να σχηματίσει κυβέρνηση. Η λύση που δόθηκε στις 27 Απριλίου 1936 στο πολιτικό αδιέξοδο, επειδή τα μεγάλα κόμματα αδυνατούσαν να συνεννοηθούν για το σχηματισμό κυβέρνησης, καθώς το Κομμουνιστικό Κόμμα δεν ήθελε να υποστηρίξει κυβέρνηση των Φιλελευθέρων, ήταν να δοθεί ψήφος εμπιστοσύνης στον Ι. Μεταξά, ο οποίος είχε πάρει μόλις το 4% των ψήφων στις εκλογές. **Χαρακτηριστικά είναι όσα αναφέρονται στο κείμενο Α, στο οποίο παρουσιάζεται πως ο Μεταξάς διασφάλισε την άνοδό του στην εξουσία βασιζόμενος αφενός στην ψήφο ανοχής ή εμπιστοσύνης που αφελώς, σύμφωνα με τον Βακαλόπουλο, του παρείχαν ήδη από τις 25 Απριλίου οι ηγέτες των κοινοβουλευτικών κομμάτων, και αφετέρου επειδή τα κόμματα θεωρούσαν ότι το πολιτικό αδιέξοδο θα επιλυόταν προσωρινά με την συγκεκριμένη επιλογή και συγχρόνως οι ίδιοι θα συνέχιζαν ανεμπόδιστοι να διαπραγματεύονται μεταξύ τους. Από αυτή την πολιτική πρακτική απείχαν οι Αλέξανδρος Παπαναστασίου, Αλ. Μυλωνάς και Γεώργιος Παπανδρέου, οι οποίοι αρνήθηκαν να παράσχουν ψήφο εμπιστοσύνης στον μελλοντικό δικτάτορα. Τον ίδιον τον Μεταξά ευνόησαν όμως και οι συγκυρίες καθώς, σύμφωνα πάλι με το πρώτο ιστορικό παράθεμα, ο θάνατος του Βενιζέλου, του Κονδύλη, του Τσαλδάρη αλλά και του υπηρεσιακού πρωθυπουργού Δεμερτζή, απομάκρυνε οριστικά από το πολιτικό προσκήνιο της χώρας προσωπικότητες που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ρυθμιστικό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις και να προβάλλουν αντίσταση στα σχέδια του. Ο δρόμος για την υλοποίηση των δικτατορικών σχεδίων του Μεταξά ήταν πλέον ανοικτός. Επιπλέον, ο μελλοντικός δικτάτορας εκμεταλλεύτηκε προς όφελός του και τις εργατικές και κοινωνικές αντιδράσεις που ταλάνιζαν την Ελλάδα εκείνη την περίοδο. Ενδεικτικά είναι όσα αναφέρονται στο κείμενο Β για τις αιματηρές τοπικές εργατικές**

κινητοποιήσεις και τις κλαδικές απεργίες σε βιομηχανικά κέντρα όπως του Λαυρίου, του Πειραιά και άλλων περιοχών. Στο μεταξύ στις 28 Ιουλίου ο Σοφούλης, ένας από τους πολιτικούς που είχε παραχωρήσει ψήφο εμπιστοσύνης στον Μεταξά, διαισθανόμενος την κοινωνική αναταραχή, σε δημόσιες δηλώσεις του προς τον Τύπο διακήρυξε ότι προτίθετο να αποσύρει την εμπιστοσύνη του προς την υπηρεσιακή κυβέρνηση. Αυτή η δημόσια τοποθέτηση του Σοφούλη επιτάχυνε τις διαδικασίες για την επιβολή της δικτατορίας. Έτσι, την 4η Αυγούστου 1936, με την προσυπογραφή των περισσότερων υπουργών και με την ανοχή του παλατιού, προφασιζόμενος μάλιστα ο Μεταξάς την ύπαρξη κινδύνων για το κοινωνικό καθεστώς και επικαλούμενος και τον κομμουνιστικό κίνδυνο λόγω της επικείμενης απεργίας, που όπως αναφέρεται και στο παράθεμα Β, ήδη από τις 24 Ιουλίου 1936 η ΓΣΕΕ και η Κομμουνιστική Ενωτική Συνομοσπονδία είχαν αποφασίσει να πραγματοποιήσουν στις 5 Αυγούστου, με αίτημα την μη υλοποίηση του νόμου «περί υποχρεωτικής διαιτησίας» στις εργασιακές διαφορές που πρόσφατα είχε ψηφιστεί, πέτυχε να αποσπάσει τη σύμφωνη γνώμη του βασιλιά και να αναστείλει την ισχύ βασικών αρχών του συντάγματος και να διαλύσει τη Βουλή. Τέλος, η δικτατορία ήταν η επιλογή που προτίμησαν οι δύο πυλώνες του πολιτικού σκηνικού της χώρας εκείνη την εποχή. Σύμφωνα με το κείμενο Γ, ο βασιλιάς θεωρούσε τη δικτατορική λύση ως μία διέξοδο στην διαρκή πολιτική ανασφάλεια που ένιωθε το ελληνικό στέμμα, το οποίο μάλιστα πίστευε ότι το ήμισυ του ελληνικού λαού στρεφόταν εναντίον του, μολονότι είχε επιτευχθεί συμβιβασμός με τους Φιλελεύθερους. Από την άλλη και ο Μεταξάς έβλεπε την επιβολή ενός δικτατορικού καθεστώτος ως την ικανοποίηση των φιλόδοξων και φιλοφασιστικών σχεδίων του και ως την ευκαιρία να εκφράσει με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο την απέχθειά του προς τον κοινοβουλευτισμό. Άλλωστε ο Μεταξάς ήταν σε όλη του τη σταδιοδρομία εχθρός του κοινοβουλευτισμού και υποστηρικτής αυταρχικών μεθόδων στην πολιτική.

Όταν λοιπόν του δόθηκε η ευκαιρία, έκανε πράξη τις θεωρίες του. Η δικτατορία του έβαλε τέλος στη Δημοκρατία του Μεσοπολέμου και σε μία ολόκληρη εποχή της πολιτικής ιστορίας της Ελλάδας.

1. ☒ Ζωγράφου: Ι.Χρυσίππου 1, ☎ 210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, ☎ 210 7488180
 2. ☒ Χολαργός: Φανερωμένης 13, ☎ 210 6536551
 3. ☒ Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, ☎ 210 6000031
-

